

YAZARLAR

29 Ekim 2018

Cevdet YILMAZ
Patent, Marka, Coğrafi İşaret ve Endüstri 4.0 I

Son ikisi hariç, ilk iki kelimenin manâsını bilmeyen yoktur. Üçüncüsünü birkaç yıldır duyuyoruz, sonuncusunun ne olduğunu henüz kimse anlamış değil. Bu kelimeler ya da terimler öylesine önemli ki, bunların kaynağını, günümüz dünyasındaki önemlerini bilmeden ne bir adım atabilir, ne de dünyada biz de varız diyebiliriz. Şimdi sırayla bakalım:

Osmanlı İmparatorluğu halkının karnını tarımsal üretimle doyuruyor, mevcut zenginliğini de (fütuhât esnasındaki ganimet ve sonrasındaki haraç ve tazminatları bir kenara bırakırsak) ticaretten elde ettiği gelire sağlıyordu.

Osmanlı'ya rakip olan Batı zengin olmak için İpek ve Baharat yollarına alternatif deniz yollarını keşfetti, böylece ticaret denizlere kaydı, Osmanlı kapitülasyonları verse de bir daha eski zengin günlerine dönemedi. Osmanlı çökerken Batı yükselmeye başladı, okyanuslara açıldı, buhar gücünü keşfetti, denizde gemilere, karada trenlere uyguladı. Ulaşım gelişti, hammadde işlendi derken "Sanayi Devrimi"ni gerçekleştirdi ve insan emeğinin yerini makine sesleri aldı.

Sanayi Devrimi süresince peş peşe gelen yenilikler, icatlar, keşifler Batılı ülkeler için önem kazandı. Herkes kendi buluşuna sahip çıkarak bunları makinelere ve diğer yeniliklere adapte ettiler. El emeğinin yerini makineyle seri üretim süreci aldı, sermaye çoğaldı, gelir arttı, kâr katlandı. Bu sürecin sonunda bu işe kafa yoran, icat ve keşif yapanların haklarını korumak, aynı zamanda hangi devlete mensupsa onun çıkarına olacak şekilde eski adıyla "alamet-i farika" yeni adıyla "patent" kavramı ortaya çıktı. Artık kimse kendi buluşunu başkasıyla paylaşmıyor, patent kimdeyse ve kişi hangi ülkeye mensupsa onun izniyle o mal üretiliyordu.

Derken ürün (mamül) çeşitliliği artarken, benzerlerin sayısı da çoğaldı. Bu kez her ülke firma bazında ürettiği mamulü "tescil" ederek koruma altına almaya başladı. Piyasada tutulan ve talep gören bir mamulü başkasının taklit etmesine izin vermedi. Bunun sonucunda "trade mark", diğer adıyla "ticari marka"lar ortaya çıktı. (Bu arada yazılan eserler için de "telif hakları" devreye girdi, onu da başka bir yazıda ele alırız).

Yakın yıllara kadar patent ve marka hayatımızda öylesine etkin oldu ki adeta kutsal kitap derecesinde taklit edilemez, emsali yapılamaz, izinsiz asla ve kat'a çoğaltılamaz gibi bir durumla karşı karşıya kaldık. Zamanla alıştık (ya da alıştırdılar), demek ki bu iş böyleymiş, icat eden ile markayı geliştiren bunlar üzerinde her türlü hakka sahipmiş, aman ha taklit edersek başımıza ne iş gelir diyerek korkmaya başladık. Bir kısım vatandaşımızın her şeyi göze alarak yaptıkları taklitleri merdiven altı üretim deyip küçümsedik. Bazen de aynı kalitede malın yerli taklidini bırakıp, verdiğimiz paranın döviz olarak yurtdışına gittiğini bile bile) sırf orjinalini almak zorundayız diye, 3-5 kat para vermeye

DİĞER YAZILARI

Engelsiz Eğitimi

Merhamet Eğitimi

Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - II; Aylık Sabit Gelir İhtiyacı

Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - I, Köylü Nüfus - Çiftçi Nüfus Meselesi

Yirmidokuzuncu Gün

Mavi Balina, Bilgisayar Oyunları, AB Proje Destekleri

Challenger'dan Discovery'e Ders Almak, Ders Çıkarmak

Yurtdışına İşgücü Göçü

Samsun'da Şehir İçi Ulaşımın Geleceği

Su (Şirketi) Savaşları

Yazarın Tüm Yazıları

Yazarlar

Ali Yılmaz ERGEN
 ÇOK ÖNEMLİ BİR HİBE

Mustafa GENÇ
 BAYRAMA HAZIRLANIYORUZ

Prof. Dr. Osman DEMİR
 SIFIR REEL FAİZ ORANI
 HEDEFLEMENİN AVANTAJ VE
 DEZAVANTAJLARI

Kenan ÖZTÜRK
 Şehitlik nasip olmadı
Hikmet KURADA
 ATATÜRK VE DİN

razı olduk. Çare; kendimiz icat etmeli, markamızı biz oluşturmalıydık fakat atı alan çoktaaaan Üsküdar'a varmıştı.

Geçmişte Japonya, sonra Kore ve Çin Batılı mamulleri taklit ederek çok önemli mesafe kat ettiler. Tam biz de o yola girmişken aniden kuşatıldık ve bize şu anda bir milim adım attırmıyorlar. Uluslararası anlaşmalar ve koruma kanunları neticesinde bırakın yurtdışında üretilen bir mamulü taklit etmeyi, Türkiye'de üretilip üzerine yabancı marka vurulan bir pantolonun ismi bile taklit edilse, o ürünün satıldığı dükkân basılıp esnafımız cezalandırılabilir, malları müsadere edilebilir. 50 yıldır ürettiğiniz arabaya Tofaş da deseniz, Anadolu'da deseniz bir yerinde FIAT, ya da Ford yazmak zorundasınız. Onların izin verdiği kısımları izin verdikleri oranda üretebilirsiniz.

Derken, birkaç yıl öncesinde Yunanlıların Antep baklavasını "Yunan tatlısı" gibi tescil ettirme girişimleri üzerine "coğrafi işaret" kavramı ile tanıştık. Aslında bu kavram Türkçeye yanlış tercüme edilmişti. Doğrusu "nesi meşhur" anlamına gelen bir kelime olması gerekirdi. Neyse zaman içinde öğrendik ki Avrupa'da bazı yerler kendilerine has mamul ya da üretim şekilleri ile tanınmıştı. Bunların icat, keşif ve markayla alakası yoktu ama, o yerin adının duyulmasını sağlayan bir şeydi. Örnek; Fransa'nın rokfor peyniri, falan yerin ayakkabısı, filan yerin porseleni, İsviçre'nin çakısı gibi.

Misal; bunlardan Rokfor küflü bir peynir çeşidi olup Fransa'da Roquefort kasabasına özgüdür. Coğrafi işareten kasıt; Rokfor peyniri Fransa'nın Rokfor kasabasında yapılıyorsa bu ürün oranındır ve Avrupa, ya da dünyanın başka yerinde Rokfor adı taklit edilerek bu peynir üretilemez. Bu isim sadece o yöreye aittir ve (ortada kişi ve şirket olmasa da) oradaki insanların el emekleri, göz nuruyla yarattıkları, dünyaya tanıttıkları bir lezzet olarak kabul edilecek, dünyadan bir talep gelirse o yöre insanı satacak, (işin özü) para o yöreye gidecektir.

Görüldüğü gibi "coğrafi işaretler" bizde; "Kayseri pastırması, Bafra pidesi, Malatya kayısı" gibi basite alınıp dalga geçilen bir konu iken, Batılı ülkeler coğrafi işaretleri tıpkı patent ve marka tescili yaklaşımıyla çok ciddi olarak ele almışlar ve kendi insanların lehine düzenlemeler yaparak bunu da dünyaya kabul ettirmişlerdir. Böylece bu ürünlerin taklidini ve başka yerde izinsiz üretimini yasaklama yoluna giderek (patent ve marka yoluyla gelen üstünlük ve paralara ek olarak) bu yolla elde edilecek hasılatı da yine kendi ülkelerine yönlendirmişlerdir.

Şimdi geldik son olarak endüstri 4.0'a.

[Samsunspor](#) [Samsun Haber](#) [Samsun Kaza](#) [Samsun Hava Durumu](#) [Samsun Son Dakika](#) [Ordu Haber](#) [Tokat Haber](#) [Sinop Haber](#) [Bafra Haber](#)

[Künye](#) [İletişim](#) [Reklam Hizmetleri](#) [Yayınlarımız](#) [Gizlilik Sözleşmesi](#) [Kullanıcı Sözleşmesi](#) [İnsan Kaynakları](#)

Telif Hakkı © 2019 Haber Gazetesi Tüm hakları saklıdır. İzinsiz ve kaynak gösterilmeden yayınlanamaz.

hızWeb